

Plaça Major

Alpens

Ubicació

Comarca: Lluçanès
Lloc/Adreça: Nucli urbà. Plaça Major. Alpens

Coordenades:

Latitud: 42.11933
Longitud: 2.10122
UTM Est (X): 425704
UTM Nord (Y): 4663416

Classificació

Número de fitxa: 08004 - 36
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani
Segle: XVII-XVIII
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: La majoria de les cases conserven bona part dels elements originals. Tot i que algunes han estat reformades notablement, es manté una unitat d'estil en tot el conjunt.

Protecció: Legal
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Normes subsidiàries de planejament, Alpens 1996
Número inventari: Sí, IPA. 22423

Generalitat i altres inventaris

Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Pública
Titular: Propietaris diversos

Fitxes associades:

[Nucli urbà d'Alpens](#)

Autoria de la fitxa: Jordi Compte i Marta Homs

Descripció

La plaça Major d'Alpens està situada al centre del nucli urbà, entre la plaça Joan Prat i Roca i el carrer Ripoll. Es tracta d'una plaça de planta rectangular força allargada i mitjanes dimensions orientada de sud-est a nord-oest, amb tres punts d'accés situats als extrems sud, nord i oest. La majoria de les cases, de tipologia urbana i construïdes al llarg dels segles XVII i XVIII, estan formades per planta baixa, primer pis i golfes, teulades de doble vessant amb aigües a la plaça i murs de càrrega majoritàriament de maçoneria de pedra, arrebossats en alguns casos. Il·luminen la plaça diversos fanals de ferro forjat, decorats amb caps de drac. Entrant per la plaça Joan Prat i Roca ens trobem a mà dreta i en el número 1, cal Ferreró datada del 1609, descrita en una fitxa individual. A la seva esquerra hi ha el número 2, una casa amb la façana arrebossada i pintada de color rosa que té la façana orientada al nord-oest i al sud-oest, ja que forma la cantonada. En destaca un dels portals de la planta baixa, emmarcat amb pedra motllurada i els dos balcons del primer pis, emmarcats amb pedra treballada, un dels quals amb la data de 1673 pintada modernament a la llinda. També són destacables les tres mènsules de pedra motllurades que sostenen el balcó, una de les quals ubicada just al vèrtex de la plaça. Ja en el costat nord-est de la plaça, trobem en el número 3 cal Teta datada del 1625, descrita en una fitxa individual. Al seu costat, hi ha una casa que conserva molts elements del seu aspecte original. Destaca especialment el portal adovellat amb carreus treballats de grans dimensions i sis obertures emmarcades amb pedra bisellada, cinc de les quals amb decoració conopial a la llinda. A la seva esquerra trobem l'antiga fàbrica d'embotits Cruells, també descrita en una fitxa individual. Més enllà, en el número 6 hi ha una casa que conserva dues obertures originals, un portal emmarcat amb pedra treballada i la inscripció "AVE MARIA SIN PE + CADO CONCEBIDA / ISIDORUS VALL IHS ME FECIT 1717" a la llinda, i un balcó al primer pis, emmarcat amb pedra bisellada i decoració conopial a la llinda. En el número 7 trobem una casa amb la façana arrebossada i diverses obertures reformades, que conserva diverses obertures originals, emmarcades amb pedra bisellada. Al seu costat hi ha una casa amb la façana força estreta, de la que en destaca una finestra emmarcada amb pedra bisellada i la porta principal, emmarcada amb pedra bisellada, i amb un inscripció a la llinda, actualment il·legible. Tancant la plaça pel vèrtex nord trobem en el número 10 una casa que conserva únicament dues obertures originals: la porta principal, emmarcada amb pedra bisellada i la finestra que hi ha just a sobre, emmarcada amb ampit motllurat, motllura en forma de pinacle en el tram inferior dels brancals bisellats i decoració d'un cap en baix relleu sota un arc mixtilini a la llinda. Ja en el costat nord-oest de la plaça hi ha una casa que conserva quatre obertures emmarcades amb pedra bisellada, entre les que hi ha un portal adovellat que probablement no conserva el seu aspecte original. A la seva esquerra, més enllà del tram de casa arrebossat i pintat de color ocre, trobem en el número 12, una casa que conserva quatre obertures originals emmarcades amb pedra bisellada, una de les quals amb la data incompleta de __65 a la llinda. Destaca especialment la finestra de la part dreta del primer pis, amb decoració en forma de pinacle en el tram inferior dels brancals i motius geomètrics, florals i heràldics en baix relleu a la llinda. Tancant la plaça pel cantó sud-est trobem una casa que conserva totes les obertures originals. A les golfes, dues finestres emmarcades amb pedra bisellada i ampit motllurat, al primer pis dues finestres emmarcades amb brancals, llinda i ampit motllurat i a la planta baixa una finestra emmarcada amb pedra bisellada i un portal emmarcat amb pedra motllurada i l'anagrama IHS a la llinda.

Observacions:

(Continuació descripció) A la seva esquerra trobem, en el número 14, una casa amb les obertures emmarcades amb pedra bisellada, una de les quals amb decoració conopial a la llinda. També destaca la llinda de la porta principal amb una inscripció força erosionada en la que encara es pot llegir la data de 1782. La següent casa és la seu de l'Ajuntament d'Alpens. Conserva dos balcons emmarcats amb

pedra bisellada i un portal adovellat que, tot i haver estat refet de nou conserva la data de l'edifici original -1672- i de la reforma -1982-. Més a l'esquerra, en el número 16, trobem una casa de grans dimensions, coneguda com cal Boscallà. Que conserva diverses obertures originals. Aquestes estan emmarcades amb pedra motllurada al primer pis i pedra bisellada a la planta baixa i a les golfes. Destaquen especialment les mènsules motllurades de pedra que sostenen el balcó del primer pis. En el número 18, i al costat d'una casa sense interès arquitectònic, trobem una casa amb la façana arrebossada que conserva quatre obertures originals, totes emmarcades amb pedra bisellada. En destaca la porta principal, amb la inscripció "JOAN 17 IHS 39 VALL" a la llinda. Tancant la plaça per aquest costat trobem una casa que conserva diverses obertures emmarcades amb pedra bisellada entre les que destaquen dues finestres simètriques amb brancal i ampit motllurat compartit, i una porta a la planta baixa a la que s'accedeix a través de quatre graons semicirculars de pedra. En les cases de la plaça Major hi ha diversos elements de ferro forjat d'interès artístic. Cal remarcar el fanal sostingut per un drac alat ubicat a la façana de cal Teta i les baranes que tenen forma de drac de la casa ubicada a l'extrem sud de la plaça. Els picaportes més destacables estan ubicats als números 4, 7, 14 i 18. La fotografia 3 ha estat extreta de la pàgina electrònica de l'Ajuntament d'Alpens: www.alpens.org

Història

Tenint en compte les llindes que decoren algunes de les obertures de les cases del carrer, es podria datar l'origen de la plaça entre el segles XVII i XVIII, època de gran creixement del nucli urbà, amb ampliacions i reformes posteriors.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Arquitectònic d'Alpens, Àrea de Coneixement i Recerca, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, revisat a l'abril de 2006.

